

IN MEMORIAM
IN MEMORIAM

v

SEĆANJE NA JULIJU
JURJEVNU SINELINU

Mirko Blagojević

Za ime Julije Jurjevine Sineline prvi put sam čuo krajem prošlog i početkom ovog veka pripremajući literaturu za svoju doktorsku disertaciju, koja je bila prijavljena na Filozofskom fakultetu u Beogradu pod nazivom „Religijske promene u postsocijalizmu – komparativna analiza na primeru Jugoslavije i Rusije“, a koju sam odbranio na ovom fakultetu u junu 2003. godine. Pored potrage za, u to vreme, oskudnom ruskom sociološkom literaturom po beogradskim bibliotekama, Internet izvori sasvim svežih empirijskih podataka koji su se odnosili na rusku religijsku situaciju, dodatno su omogućili sistematičnost u istraživanju osnovne teme doktorskog rada. I upravo u tim Internet re-sursima naišao sam na nekoliko tekstova Julije Sineline kojima sam se vrlo obradovao jer su mi mnogo koristili u definisanju osnovnih teorijskih i iskustvenih preokupacija savremene ruske sociologije religije. Međutim, sem pročitanih Julijinih tekstova, o njoj ništa detaljnije nisam znao: koji je osnovni studij završila, gde je rođena i gde živi, kojoj generaciji pripada, kako izgleda... Sve to ću saznati mnogo godina kasnije kad postajemo prisni saradnici u struci i, mogu reći, prijatelji u životu. Apsurdno ali istinito, neke druge pojedinosti njenog života saznao sam tek kad nas je Julija napustila u tragičnoj nesreći na zimovanju u francuskim Alpima, ostavivši za sobom neutešne muža i troje dece. To je bio težak i nenadoknativ gubitak za rusku, pa i za srpsku, sociološku zajednicu. Julija je toj zajednici za relativno kratak vremenski period dala izvanredne analize religijske situacije u Rusiji, pre svega analize verskog života pravoslavnih i muslimana. Tek su se otvarala široka polja istraživanja religijskog fenomena i sa sigurnošću se može reći da bi trag koji bi ona ostavila u sociologiji religije bio dubok i nepreskočiv u nekoj budućoj hrestomatiji najvažnijih doprinosa iz ovog vremena. Jedan trenutak je sve to anulirao, a ostali su radovi koje je Julija potpisala i naše sećanje na nju koje će sa nama živeti i koje ne samo da smo obavezni da negujemo, nego ćemo i sa radošću da ga nosimo.

Posle završetka pisanja i odbrane doktorske disertacije, kao što obično biva, autor za

neko vreme ostavlja svoj rad da odstoji ne bi li se kasnije njemu vratio i sagledao ga drugim očima, nepristrasnije, hladnije glave i sa manje samodopadljivosti. Tako sam i ja rad ostavio i privremeno „zaboravio“ svoje literatne izvore. Posle nekoliko godina sam se ozbiljno vratio radu i nastavio istraživanje i sociološko proučavanje religijske situacije u Srbiji i u Rusiji. Tako su opet za mene postali aktuelni sada noviji tekstovi ruskih sociologa i religijologa, među njima svakako i tekstovi Julije Sineline. S obzirom na to da nisam kabinetски sociolog, bilo mi je važno da na licu mesta upoznam društvo koje je predmet mog sociološkog interesovanja i ljude, stručnjake koji se tim društvom bave. Napredak Interneta i elektronske prepiske omogućio mi je da lakše stupim u kontakt sa autorima bez čijih tekstova bi moje interesovanje i istraživanje ruske religijske situaciju bilo nemoguće. Tako sam rešio da se javim svojim „omiljenim“ autorima: na prvom mestu Sergeju Dmitrijeviču Lebedevu i Juliji Jurjevnoj Sinelini. Juliji sam pisao prvi put u avgustu 2009. godine i ubrzo od nje dobio pozitivan odgovor o budućoj tešnjoj saradnji. Sve do marta ove godine ta saradnja je bila izvanredna: bili smo u napretnoj prepisci, ja sam više puta boravio u Moskvi zahvaljujući Juliji, a ona je, zajedno sa Sergejem Lebedevim, u septembru 2012. godine prvi put posetila Srbiju i Beograd i kao glavni gost govorila na jednoj međunarodnoj konferenciji u organizaciji Centra za religijske studije Instituta za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda. Posle se razvila veoma živa diskusija o religioznosti građana Srbije i Rusije, na skupu koji je bio veoma dobro posećen od strane istraživača koji se bave religiološkom tematikom. Nažalost, to je bio i poslednji put da se vidimo sa Julijom. Tokom prvih meseci ove godine planirali smo Julijin dolazak u Beograd i Niš na jubilarnu dvadesetogodišnjicu Godišnjih konferencija Jugoslovenskog udruženja za naučno istraživanje religije. Krajem marta 2013. godine, jednog ranog jutra sam otvorio elektronsku poštu i sadržaj jednog pisma, koje mi je poslala naša zajednička koleginica Elena Kublickaja iz Moskve me je šokirao: u njemu je pisalo

da je Julija poginula u Francuskim Alpima pod lavinom snega, a da su muž i njena deca preživeli. Odmah sam pisao drugim ruskim kolegama u nadi da će me razuveriti u tu vest: neki nisu imali pojma da se to stvarno desilo, neki su mi vest potvrdili. Posle nekoliko dana svima je bilo jasno da je ova tužna vest istinita.

Nisam samo ja bio u šoku i neverici već i cela moja porodica: naime, Julija je bila gost mog doma i odmah se svojom neposrednošću i vedrinom dopala svima. Grozničavo smo tragal po Internetu u pokušaju da razuverimo sebe u istinitost ove vesti, a onda pregledali zajedničke fotografije sa konferencije i iz moje kuće. Za nekoliko dana, 3. aprila, trebalo je da na Tribini Centra za religijske studije govorim na temu: „Revitalizacija religije i religioznosti u Srbiji: stvarnost ili mit“, pa sam odlučio da to predavanje posvetim Juliji Sinelini, a da pre predavanja održimo komemoraciju posvećenu Juliji. I tako je i bilo: 3. aprila smo pre predavanja u Institutu održali komemoraciju uz prisustvo mnogih ljudi koje je Julija upoznala kad je bila u poseti Beogradu. Uz podsećanje na biografiju Julije Sineline i njen doprinos disciplini koja se posle komunizma dinamično razvijala u Rusiji, minutom ćutanja smo odali poslednju poštu našoj Juliji. Video materijal sa komemoracije i predavanja dostupan je na sajtu Instituta za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda.

Ovo kratko podsećanje na Juliju nisam zamislio kao analizu njenog teorijskog i empirijskog doprinosa sociologiji religiji. Taj posao će biti predmet drugog, stručnog rada. Sećanje na Juliju sam shvatio pre svega kao sećanje na neformalne trenutke, od našeg upoznavanja do našeg poslednjeg susreta u septembru 2012. godine kada sam Sergeju Lebedevu i Juliji pokazivao naš glavni grad u koji su prvi put došli. Trudio sam se da osete onaj srpski mentalitet kako ga uglavnom stranci doživljavaju kad se nađu u Srbiji: u knez Mihajlovog ulici mnogo lepog mladog sveta i lepих žena, divan pogled sa Kalemegdana na ušće reke Save u Dunav, galerije u centru Beograda, divne večeri uz

starogradsku muziku u Skadarliji. Neka za kraj podsećanja na Juliju večno ostane da traje jedna slika u mom sećanju: sto u kafani pun srpskih đakonija, za stolom Julija, Sergej, koleginica Dragana Ćiparizović i ja, u čašama crveno vino, Sergej drži zdravicu rusko-srpskoj saradnji, a kafanska muzika

Juliji na uvce peva njenu omiljenu pesmu „Lelo vranjanke“. U uglu Julijinih očiju suza spremna da sklizne a meni, dok ovo pišem, već uveliko kvasi lice.

U Požarevcu, 20. VII 2013.

Mirko Blagojević

